

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการเปิดรับและความพึงพอใจรายการข่าวบันเทิง “ดาวกระจาย” ทางโมเดิร์นไนน์ทีวี ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร” ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ใช้การวัดผลเพียงครั้งเดียว (One-Shot case study) ในการศึกษาถึงพฤติกรรมการเปิดรับชม รวมทั้งความพึงพอใจที่ได้รับของผู้ชมรายการข่าว ดาวกระจาย ทางโมเดิร์นไนน์ทีวี ที่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยตามหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
3. การวัดค่าตัวแปร และเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบ
4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การทดสอบความเที่ยงตรง และเชื่อถือได้ของเครื่องมือ
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
7. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ทำการศึกษา คือ ประชากรทั้งชายและหญิงที่มีอายุระหว่าง 15-35 ปี อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีประชากรรวมทั้งสิ้น 1,812,891 คน¹

¹กรมการปกครอง, “รายงานสถิติจำนวนประชากร ในเขตกรุงเทพมหานคร ณ เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2550,” <http://www.dopa.go.th/xstat/p4910_01.html>, 20 มีนาคม 2550.

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรทั้งชายและหญิงที่มีอายุระหว่าง 15 – 35 ปี อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

ซึ่งในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัยในครั้งนี้อาศัยสูตรของ เทโร ยามาเน่ (Taro Yamane)² จากจำนวนประชากรที่มีอายุระหว่าง 15 – 35 ปี ทั้งหมด 1,812,891 โดยผู้วิจัยกำหนดระดับความเชื่อมั่นเท่ากับร้อยละ 95 ค่าระดับความคลาดเคลื่อนยอมรับได้ไม่น้อยกว่า 5% หรือที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ตามสูตรต่อไปนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดยแทนค่า

$$n = \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่าง}$$

$$N = \text{จำนวนประชากรในที่นี้คือ ประชากรที่มีอายุ 15-35 ปี
ในเขตกรุงเทพมหานคร}$$

$$e = \text{ค่าความคลาดเคลื่อนระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวอย่าง และค่าเฉลี่ยของประชากร} \\ = 0.05$$

แทนค่าตามสูตร ได้ผลดังนี้

$$n = \frac{1,812,891}{1 + 1,812,891 (0.05)^2}$$

$$n = 399.9117626$$

การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยครั้งนี้จะทำการแบ่งพื้นที่ของสำนักงานพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร กล่าวคือ มีเขตของกรุงเทพมหานครทั้งหมด 50 เขต โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Sampling) สามารถแบ่งขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

²Taro Yamane, *Statistics: An Introductory Analysis*, Third Edition (New York: Harper & Raw, 1973), p. 727.

ขั้นตอนที่ 1 การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร จากจำนวนเขตพื้นที่การปกครองจำนวน 50 เขต โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย นั่นคือ การจับสลากเลือกเขต โดยสุ่มเลือกเขตออกมา 10 เขต ได้ดังนี้ (ที่มา: สถิติกรุงเทพมหานคร ข้อมูล ณ ธันวาคม 2550)

1. เขตดุสิต	มีประชากรทั้งหมด	119,927
2. เขตบางพลัด	มีประชากรทั้งหมด	105,347
3. เขตคลองเตย	มีประชากรทั้งหมด	119,909
4. เขตสวนหลวง	มีประชากรทั้งหมด	116,293
5. เขตตลิ่งชัน	มีประชากรทั้งหมด	107,812
6. เขตบางคอแหลม	มีประชากรทั้งหมด	103,391
7. เขตหลักสี่	มีประชากรทั้งหมด	116,055
8. เขตวังทองหลาง	มีประชากรทั้งหมด	114,984
9. เขตบางนา	มีประชากรทั้งหมด	101,360
10. เขตบางบอน	มีประชากรทั้งหมด	101,263

ขั้นตอนที่ 2 การสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling)

เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างของแต่ละเขตจากการสุ่มตัวอย่างขั้นที่ 1 แล้ว เนื่องจากประชากรของแต่ละเขตที่สุ่มเลือกมานั้นมีจำนวนประชากรไม่แตกต่างกันมากนัก ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งออกเป็น 10 เขต เขตละ 40 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรจากสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการข่าวบันเทิง ดาวกระจายแตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ชมรายการข่าวบันเทิง ดาวกระจาย ได้แก่ อาชีพ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการข่าวบันเทิง ดาวกระจาย

สมมติฐานที่ 2 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน จะมีความพึงพอใจในการชมรายการข่าวบันเทิง ดาวกระจายแตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ อาชีพ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้

ตัวแปรตาม คือ ความพึงพอใจในการชมรายการข่าวบันเทิง ดาวกระจาย
สมมติฐานที่ 3 พฤติกรรมการเปิดรับชมมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการชมรายการข่าวบันเทิง ดาวกระจาย

ตัวแปรอิสระ คือ พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการข่าวบันเทิง ดาวกระจาย

ตัวแปรตาม คือ ความพึงพอใจในการรับชมรายการข่าวบันเทิงดาวกระจาย

การวัดค่าตัวแปร และเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบ

1. การวัดตัวแปรลักษณะทางประชากรศาสตร์

ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็นกลุ่ม ๆ ในตัวแปรที่ประกอบเป็นลักษณะทางประชากรศาสตร์ดังต่อไปนี้

1.1 เพศ เป็นคำถามปลายปิด ให้เลือกระหว่าง

เพศชาย

เพศหญิง

1.2 อายุ เป็นคำถามปลายปิด ให้เลือกระหว่าง

15 – 20 ปี

21 – 25 ปี

26 – 30 ปี

31 – 35 ปี

1.3 ระดับการศึกษา ของกลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

มัธยมศึกษา

อาชีวศึกษา / อนุปริญญา

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

1.4 อาชีพ ของกลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่

นักเรียน / นักศึกษา

รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ

พนักงานบริษัทเอกชน

ประกอบธุรกิจส่วนตัว

อื่น ๆ โปรดระบุ.....

- 1.5 รายได้ต่อเดือน เป็นคำถามปลายเปิด ให้เลือกระหว่าง
- ต่ำกว่า 3,000 บาท
 - 3,001–6,000 บาท
 - 6,001–9,000 บาท
 - 9,001–12,000 บาท
 - 12,001–15,000 บาท
 - 15,000 บาท ขึ้นไป

2. การวัดค่าพฤติกรรมในการเปิดรับชมรายการข่าวบันเทิง ดาวกระจาย

2.1 ความถี่ในการเปิดรับชมรายการข่าวบันเทิง ดาวกระจาย แบ่งเป็น

- ทุกวัน ให้ 4 คะแนน
- 5–6 วันต่อสัปดาห์ ให้ 3 คะแนน
- 3–4 วันต่อสัปดาห์ ให้ 2 คะแนน
- 1–2 วันต่อสัปดาห์ ให้ 1 คะแนน

2.2 ระยะเวลาในการรับชมรายการข่าวบันเทิงดาวกระจาย ของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น

- ตั้งแต่ต้นจนจบ (15 นาที) ให้ 4 คะแนน
- ประมาณ 10 นาที ให้ 3 คะแนน
- ประมาณ 5 นาที ให้ 2 คะแนน
- น้อยกว่า 5 นาที ให้ 1 คะแนน

โดยผู้วิจัยมีเกณฑ์การวัดค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมในการเปิดรับชมรายการข่าวบันเทิงดาวกระจาย ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 3.26 – 4.00 มีพฤติกรรมในการเปิดรับชมรายการระดับสูงมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.25 มีพฤติกรรมในการเปิดรับชมรายการระดับสูง
- ค่าเฉลี่ย 1.76 – 2.50 มีพฤติกรรมในการเปิดรับชมรายการระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.75 มีพฤติกรรมในการเปิดรับชมรายการระดับต่ำ

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้สอบถามพฤติกรรมอื่น ๆ เป็นข้อมูลประกอบด้วย ซึ่งในส่วนนี้จะไม่นำมาคิดเป็นคะแนนพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ แต่จะนำข้อมูลมาเสนอในรูปแบบความถี่และร้อยละแทน ดังนี้

2.3 ลักษณะการเปิดรับชมรายการข่าวบันเทิง “ดาวกระจาย” ในลักษณะใด

- ตั้งใจชมตลอดรายการ
- เปลี่ยนช่องสลับไปมากับช่องอื่น
- เลือกชมเฉพาะช่วงที่สนใจ
- เปิดทิ้งไว้เป็นเพื่อน

2.4 ชอบชมรายการข่าวบันเทิง “ดาวกระจาย” ในช่วงใดมากที่สุด

- ช่วงข่าวสด ประเด็นร้อนประจำวัน
- ช่วงสื่อบันเทิงติดตามตลกเบื้องหลังกองถ่าย
- ช่วงสื่อบันเทิงติดตามตลก 1 วันทำกิจกรรมกับดาราสาว
- ช่วงตอบจดหมาย
- ช่วงสะเก็ดดาว

3. การวัดความพึงพอใจจากการชมรายการข่าวบันเทิงดาวกระจาย

กลุ่มตัวอย่างจะต้องตอบคำถามในส่วนแบบประเมินค่าด้วยคำตอบจำกัด (Itemized Scale) มีลักษณะกำหนดเป็นขอความที่มีความหมายเปรียบเทียบ 5 ข้อความ ผู้วิจัยได้กำหนดการให้คะแนนความพึงพอใจ ๆ ไว้ 5 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด	ได้	5	คะแนน
มาก	ได้	4	คะแนน
ปานกลาง	ได้	3	คะแนน
น้อย	ได้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ได้	1	คะแนน

การวัดค่าเฉลี่ยความพึงพอใจจากการชมรายการข่าวบันเทิงดาวกระจาย ผู้วิจัยได้แบ่งเกณฑ์การให้คะแนนโดยให้แต่ละหน่วยคะแนนมีช่วงเท่า ๆ กัน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.21–5.00	มีความพึงพอใจจากรายการในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.41–4.20	มีความพึงพอใจจากรายการในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.61–3.40	มีความพึงพอใจจากรายการในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย	1.81–2.60	มีความพึงพอใจจากรายการในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00–1.80	มีความพึงพอใจจากรายการในระดับน้อยที่สุด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้คือ แบบสอบถาม(Questionnaire) ซึ่งมีทั้งชนิดประเภทให้กลุ่มคำถามปลายปิด (Close-ended question) คำถามปลายเปิด (Open-ended question) และคำถามมาตราส่วนประเมินค่า โดยแบ่งเนื้อหาของแบบสอบถามออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการข่าวบันเทิง ดาวกระจาย ประกอบไปด้วย ความถี่ในการเปิดรับชมรายการ ระยะเวลาในการเปิดรับชมรายการ รวมทั้งคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมอื่น ๆ ในการเปิดรับชมรายการข่าวบันเทิงดาวกระจาย

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในการเปิดรับชมรายการข่าวบันเทิง ดาวกระจาย ว่าผู้ชมมีความพึงพอใจทางด้านเนื้อหารายการ รูปแบบรายการ พิธีกรผู้ดำเนินรายการ และความพึงพอใจหลังจากรับชมรายการ อยู่ในระดับใด

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ ที่มีต่อรายการข่าวบันเทิง ดาวกระจาย

การทดสอบความเที่ยงตรง และความน่าเชื่อถือของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity)

ในการทดสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือก่อนการเก็บข้อมูลจริง โดยทำการปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยพิจารณาความถูกต้อง เที่ยงตรงของเนื้อ เพื่อนำคำแนะนำดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไข และนำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้

2. การทดสอบความเชื่อถือได้ (Reliability)

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทำการ Pre-test กับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้จำนวน 30 ชุดตัวอย่างเพื่อทดสอบความเข้าใจที่ตรงกันในข้อคำถามต่าง ๆ จากนั้นนำมาหาค่าความน่าเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha-Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach) ดังนี้

เมื่อ	α	แทน	ค่าความน่าเชื่อถือ
	k	แทน	จำนวนข้อในแบบทดสอบ
	V_i	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมของข้อคำถามแต่ละข้อ
	V_t	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมของข้อคำถามแต่ละข้อ

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{k}{k-1} \left[\frac{1 - V_i}{V_t} \right]$$

โดยค่าความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของเครื่องมือปรากฏคะแนนดังนี้

$$\text{ค่าความน่าเชื่อถือ} = 0.8829$$

จากผลนี้ จึงสามารถสรุปได้ว่า แบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือในระดับที่ยอมรับได้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่ออธิบายข้อมูลคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ พฤติกรรมการเปิดรับชม และความพึงพอใจจากการรับชมรายการข่าวบันเทิง ดาวกระจาย รวมถึงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้วิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐานในแต่ละข้อเพื่อสรุปผลอ้างอิงไปยังประชากรของการศึกษาครั้งนี้ โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

- ใช้ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-way ANOVA) เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในกลุ่มตัวอย่างที่เป็น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

- ใช้การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับชมและความพึงพอใจจากการรับชมรายการข่าวบนเทเลวิชั่นกระจาย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล หลังจากที่ได้เก็บแบบสอบถามจนครบแล้ว ผู้ศึกษาวิจัยจะนำข้อมูลทั้งหมดไปดำเนินการดังต่อไปนี้

- ให้คะแนนคำตอบในแต่ละข้อโดยการลงรหัส (Coding) ในแบบสอบถามทุกฉบับ
- คัดลอกรหัสที่ลงไว้เรียบร้อยแล้วในรูปแบบฟอร์มการลงรหัส เพื่อบันทึกลงบนแผ่นบันทึกข้อมูล (Disk)
- ประมวลผลโดยใช้ คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows เพื่อทำการวิเคราะห์ทางสถิติ